

ZAR SU KATOLICI IZVAN CRKVE KRISTOVE?

Što kažu o tome ocijepljeni istočni teolozi?

1. Ovi pretpostavljaju, da je samo njihova crkva prava Crkva Kristova i napadaju na katolike kao na protivnike. No ako ih pitamo, da li su katolici članovi Crkve ili ne, onda ih nekoji smatraju hereticima ili skizmaticima ili kao one koji nijesu pravo kršteni (Pedalion, Sylvester, Filaret, A. Lebedev); drugi ne zovu katolike ni hereticima ni skizmaticima niti ih isključuju iz Crkve Kristove (Plato, Malcev, Svjetlov, A. Lebedev).

2. Ocijepljeni istočnjaci ne mogu kazati, da su katolici izvan Crkve Kristove, jer tobože ne bi bili pravo kršteni. Istočnjaci naime uče, da treba krstiti trostrukim uronjenjem, pa nekoji taj uvjet stavljaju u definiciju krštenja. Ipak Rusi drže sada **valjanim krštenje**, koje Latini dijele polijevanjem. Grci smatraju takovo krštenje nevaljanim, ali ne poradi uronjenja, nego iz načela svoje teologije, t. j. da sakramenti ne valjaju, ako su podijeljeni izvan prave Crkve Kristove. Ipak većina grčkih teologa dopušta, da je takovo krštenje priznato valjanim »per oikonomiam«, putem dakle administracije, pa da mogu katolike primiti u svoju crkvu bez ponovnog krštenja. No i ako uzmemo, da sakramenti ne valjaju izvan prave Crkve Kristove (to je krivo, kako jamče mnogi dokazi iz predaje), to ipak ocijepljeni istočnjaci ne mogu a) kazati, e su katolici izvan prave Crkve, jer bi to bila pogreška »petitio principii« i morali bi prije dokazati, da su katolici heretici ili skizmatici; b) ako krštenje katolika ne bi bilo valjano, ne bi se moglo priznati valjanim niti »per oikonomiam«. Ta nitko ne može niti će moći dokazati, da Crkva ima toliku i tako ogromnu vlast, te bi mogla putem administracije nadoknaditi učinke sakramenata. Dapače isti pravoslavni priznaju, da Crkva ne može izmijeniti ili nadoknaditi materiju ili formu sakramenta.

3. Ocijepljeni istočnjaci ne mogu kazati, da su katolici heretici i da po tome ne pripadaju Crkvi Kristovoj. Oni zovu hereticima (kao i mi) one ljude, koji zabacuju **ukupnu vjeroispovijest ili odustaju od koje dogme**. Istočnjaci doduše ne razlikuju dovoljno herezu od apostazije (Pedalion, Nikefor, Malcev). Dogmom pak zovu objavljenu istinu, koju nam nepogrešno učiteljstvo predlaže na vjerovanje. Ovu predlaže ili općeniti sabor (takovim je bilo po njima prvih 7 sabora općenitih) ili kada se crkva općenito slaže, da je neka istina objavljena. No ocijepljeni istočnjaci a) pravom doduše kažu, da prvi općeniti sabori nijesu definirali većinu onih istina, što ih je katolička Crkva iza sedmog općenitog sabora ili svečano definirala ili su u vjeri općenito uključene; ali oni nikako ne mogu do-

kazati, da je u kome od prvih sedam sabora bilo protivno definirano od onoga, što katolička Crkva drži dogmom; b) isto tako ne mogu istočnjaci kazati, da je katolička Crkva otpala od vjerovanja opće Crkve, jer bi tu pretpostavili, da je samo njihova crkva očuvala pravu vjeru Kristovu i zato da je samo ona prava Crkva Kristova; a to bi bila »petitio principii«.

4. Istočnjaci ne mogu kazati, da su katolici skizmatici, i da po tome nijesu uda prave Crkve Kristove. Ocijepljeni istočnjaci nemaju nikakve stalne vrhovne vlasti, jer **općenitih sabora ne drže vazda i ukupni episkopat bez jurisdikcije** jedne nad drugima ne može da praktično vrši vrhovnu vlast nad Crkvom. Stoga nekoji (Grivec) opravdano zaključuju, da istočnjaci mogu govoriti o skizmi pojedine crkve, ali ne o skizmi općenite crkve. Istočnjaci ne mogu katolicima prebaciti skizmu. To ne mogu nikako, jer ne mogu reći, da su katolici otpali od općenitih sabora, kad ih katolici priznaju kao i istočnjaci; a stoga ne mogu ni kazati, da su se katolici ocijepili od opće Crkve. Ta kako će istočnjaci ovo zadnje dokazati, ne će li istodobno pogriješiti protiv logike (petitio principii) i krivo pretpostaviti, e je samo njihova crkva očuvala pravu vjeru, pa stoga da je samo ona prava Crkva Kristova?

Da završim. Ocijepljeni istočnjaci ne mogu nikako opravdano tvrditi, a još manje dokazati, da su katolici izvan prave Kristove Crkve. Na to ih ne uoblašćuje ni njihova teologija.

Bogumil Spačil D. I.

